

3. Nenko, Y. Foreign language education of security sector professionals as a factor of successful international cooperation. *Theoretical and didactic philology*, (39), 2025. P. 106 - 117. <https://doi.org/10.31470/2309-1517-2025-39-106-117>
4. O. Komarnytska, A. Balendr, I. Bloshchynskyi ESP teaching strategies of ukrainian border guards training on the experince of european union countries. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes* [Vol. 6, No 3, 2018](#). P. 455 – 465. <https://doi.org/10.22190/JTESAP1803455K>
5. Lahodynskyi, O., Schcherbyna, O., Borynskyi, V., Bloshchynskyi, I., & Zinchenko, A. The ESP teaching and learning at the military academies in Ukraine: Psychological and sociocultural aspects. *Forum for Linguistic Studies (Transferred)*, 5(3), 2023. P. 1 - 10. <https://doi.org/10.59400/FLS.v5i3.1956>
6. Dalal S. Almubayei & Hanan Taqi. *The Impact of Language in Rescue and Security Field. International Journal of English Linguistics*, Vol. 12, No. 4, 2022. P. 25 - 34. DOI:[10.5539/ijel.v12n4p25](https://doi.org/10.5539/ijel.v12n4p25)

Анжела ПОСОХОВА

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри мовної підготовки

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ДИСЦИПЛІНА КУРСАНТІВ ЯК ОДИН З ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ: ВИКЛАДАЦЬКИЙ ПОГЛЯД

Анотація. У статті розглядається роль викладача в закладі системи МВС як наставника, що формує дисципліну серед курсантів не засобами контролю, а через приклад, діалог та емпатію. Автор аргументує, що дисципліна є не зовнішнім обмеженням, а внутрішньою готовністю діяти організовано та відповідально в навчанні і службі. Описано практичні методики встановлення та підтримки дисципліни на заняттях, зокрема “договір про навчання”, зворотний зв’язок, ранкові вправи та роботу з

порушеннями через повагу. Стаття акцентує на значенні дисципліни як професійної навички для працівників правоохоронних органів.

Ключові слова: дисципліна, курсанти, викладач, навчання в МВС, внутрішній порядок, педагогічний підхід, командна робота, професійна етика

Abstract. *The article explores the role of instructors in Ministry of Internal Affairs institutions as mentors who foster discipline among cadets not through control, but through example, dialogue, and empathy. The author argues that discipline is not an external restriction but an internal readiness to act responsibly and with structure in both learning and service. Practical methods for establishing and maintaining discipline during lessons are discussed, including a “learning agreement,” feedback, warm-up exercises, and respectful approaches to misconduct. The article highlights discipline as a core professional skill for law enforcement personnel.*

Keywords: *discipline, cadets, instructor, MIA education, internal order, pedagogical approach, teamwork, professional ethics.*

Постановка проблеми. У процесі навчання дисципліна курсантів відіграє ключову роль. Вона не лише створює сприятливу атмосферу для засвоєння знань, а й формує професійні навички, такі як відповідальність, пунктуальність, повага до інших. Як викладачка із досвідом, я переконана: без фундаменту дисципліни будь-який академічний прогрес є поверхневим і тимчасовим.

Тож постає логічне запитання: чому дисципліна має вирішальне значення?

- Концентрація уваги. Упорядкована поведінка курсантів дає змогу зосередитися на навчальному матеріалі та уникати відволікання.
- Поважне ставлення до процесу. Дисципліновані курсанти демонструють зацікавленість у предметі та повагу до праці викладача.
- Побудова освітнього середовища. Атмосфера взаємної відповідальності мотивує не лише окремих курсантів, а й всю академічну групу.

Як встановити дисципліну з першого заняття? Викладач задає тон поведінці курсантів з перших хвилин спілкування. Встановлення чітких, але людських правил сприяє формуванню здорового навчального клімату.

- Озвучення очікувань. Уже на першій парі варто пояснити, що таке пунктуальність, академічна доброчесність, повага до інших.

- Чіткі рамки. Наприклад, заборона на використання телефонів чи спізнання без попередження не повинна бути гнучкою.

- Власний приклад. Викладач, який сам приходить вчасно, підготовлений та відкритий до діалогу — найкраща мотивація для курсантів.

Зберігати дисципліну — значить підтримувати баланс між вимогливістю та емпатією.

- Врахування індивідуальностей. Різні курсанти мають різні рівні мотивації та життєві обставини — це варто враховувати.

- Зворотний зв'язок. Дискусії в кінці заняття щодо його ефективності сприяють спільному розумінню цінності дисципліни.

- М'яка корекція. Публічне зауваження рідко приносить результат; краще — коротка особиста розмова.

Після старту важливо не втратити темп.

- Мотиваційні вправи. Невеликі квести чи рефлексивні завдання підвищують залученість.

- Регулярність оцінювання. Навіть неформальна перевірка знань сприяє відчуттю відповідальності.

- Використання цифрових інструментів. Ресурси типу Google Classroom чи MS Teams допомагають організовувати навчання чітко та прозоро.

Аналіз останніх досліджень. Матеріалом для статті послуговували наукові публікації українських науковців, які активно досліджують дисципліну в навчальному процесі, її психолого-педагогічні аспекти та сучасні методи формування. Так, Василь Ягупов зосереджується на загальній дидактиці, взаємодії викладача й учня, суб'єкт-суб'єктних відносинах в навчанні [1]. В центрі наукової уваги Ярослава Скиби, Олени Ярошенко та Лілії Ярошук є

науково-дослідницька діяльність студентів, формування самодисципліни через дослідження, методологія освітнього процесу, інтеграція науки у вищу освіту, розвиток дослідницьких компетенцій [2]. Микола Дубінка розглядає навчальний процес як дидактичну систему, системний підхід до дисципліни у ЗВО [3]. Наталія Черненко розмірковує над питанням освітнього менеджменту, мотивації до навчання, організації освітнього середовища [4]. В полі зору Анатолія Майбороди є теоретичні засади наукової діяльності, саморозвиток студентів як чинник дисципліни [5]. Ці науковці розглядають дисципліну не лише як контроль поведінки, а як комплексну педагогічну категорію, що включає мотивацію, саморегуляцію, емоційний інтелект і дослідницьку активність.

Метою статті є акцентувати на значенні дисципліни як професійної навички для працівників правоохоронних органів та визначити роль викладача в закладі системи МВС як наставника, що формує дисципліну серед курсантів не засобами контролю, а через приклад, діалог та емпатію.

Виклад основного матеріалу. Перші хвилини заняття — це більше, ніж просто вітання. Це мить, коли курсант підсвідомо вирішує: чи варто слухати, чи віддавати час, чи довіряти. Саме дисципліна на парі створює рамки, у яких народжується повага, увага та бажання вчитися. Не контроль задля контролю, а культура навчання — ось моя мета як викладача. Ми не просто передаємо знання — ми навчаємо вчитися. Повага, довіра й постійний діалог формують атмосферу, де дисципліна виникає не через страх, а через розуміння. Саме такі курсанти згодом стають професіоналами, які здатні організовувати себе та інших. Для мене дисципліна — це не тиша в аудиторії, а готовність курсанта бути присутнім: розумом, емоціями, мотивацією. Вона виявляється в дрібницях — вчасне прибуття, запис у зошиті, небайдужість до дискусії. І не менш важливо: дисципліна — це повага до себе як майбутнього професіонала.

Як я формую дисципліну з першого дня:

- Починаю не з заборон, а з пояснення: чому це важливо.

- Установлюю чіткі правила — без них курсанти губляться. Але залишаю місце для діалогу.

- І головне — сама поводжуся дисципліновано. Викладач не має “відмазок” — бо саме його стиль і тон стає нормою для курсантів.

Бувають і виклики. Конфлікти, небажання курсантів включатися, порушення. В такі моменти важливо не втратити гідність. Я не кричу — я питаю “що сталося?” Я не караю — я шукаю причину. Іноді це втома від нарядів, іноді зовнішні обставини. Іноді — просто протест.

Я вірю, що дисципліна — це не про контроль, а про довіру. Ми можемо її встановити, якщо не боїмося бути чесними, людяними, і водночас вимогливими. Мій обов’язок — бути не лише джерелом знань, а прикладом організованості, самоповаги і стійкості. Бо врешті-решт, ми всі вчимося — я теж. Вказую не просто, що не можна, а що очікую: активності, поваги, бажання навчатися.

Курсанти прийшли не просто вчитися — вони стали на шлях, що веде до служіння державі та народу. Із перших занять починається їх професійне формування — не лише через знання, а й через дисципліну, яка є стрижнем майбутньої служби. Дисципліна — не кара, і не мовчазне підкорення. Це внутрішня організованість, здатність діяти чітко, злагоджено, і з повагою до справи, якою будуть займатися. У роботі правоохоронця — це гарантія безпеки, швидкого реагування, довіри товаришів і громадян.

У стінах університету дисципліна — це стиль поведінки курсанта:

- Вчасний прихід на заняття.
- Повна увага до навчального процесу.
- Повага до викладача, як до командира знань.

Кожне заняття — це тренування системності курсанта. Те, як вони поводяться в аудиторії, як виконують завдання, як реагують на зауваження — це вже частина їх майбутньої професійної поведінки. Пам’ятайте: в поліції немає “потім зроблю” — є “зробив точно і вчасно”. У кожного будуть моменти втоми, сумнівів чи навіть помилок. Це нормально. Головне — вміти визнати,